

A kapitalizmus a robotok megalkotója

A biológiai és mesterséges intelligencia evolúciója a társadalmi-technológiai fejlődésben

Készült: *SaLa* közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

1. Bevezetés

Jelen tanulmány az emberi társadalom, a gazdasági termelési módok és a technológiai evolúció összefüggéseit vizsgálja a történelmi materializmus és a modern technológiafilozófia keretében. A dolgozat központi tézise, hogy a kapitalista gazdasági berendezkedés – belső hajtóerői, a profitmaximalizálás és a piaci verseny révén – szükségszerűen hívja életre a magas szintű automatizációt, valamint a Mesterséges Intelligenciával (MI) felvértezett gépészeti és szoftveres rendszereket.

A mű nyomon követi az emberiség fejlődési ívét a korai biológiai alkalmazkodástól és az első eszközhasználattól kezdve a kapitalizmus szerves ellentmondásaiig, rámutatva arra a minőségi fordulóra, ahol az élő munkaerő technológiai kiváltása alapjaiban kérdőjelezi meg a hagyományos piaci és

társadalmi struktúrákat. A megközelítés törekszik arra, hogy választ adjon a technológiai szingularitás és a társadalmi fenntarthatóság kortárs kihívásaira.

2. A társadalmi és technológiai evolúció dialektikája

2.1 Út a gondolkodó ember világa felé

Az emberi faj korai ősei fizikai adottságaik – erő kifejtésük, sebességük és természetes védekezőeszközeik – tekintetében elmaradtak a kor szavannai és erdei ragadozóitól. Ebben a veszélyeztetett helyzetben a túlélés egyetlen hatékony eszköze és záloga az agy evolúciós fejlődése, a kognitív képességek kibontakozása, azaz a tudatos gondolkodásra való képesség megjelenése volt.

Az ember fizikai korlátait a szerszámkészítés és az eszköz nagyság révén kompenzálta. A fejlődés döntő tényezőjévé a közös, kollektív munka és a társadalmi együttműködés vált. Az eszközhasználat, a nyelv és a közösségi munkamegosztás együttesen tette lehetővé az ember kiemelkedését a pusztán biológiai ösztönök által vezérelt állatvilágból. Ugyanakkor a társadalmi és gazdasági osztálystruktúrák fennmaradásáig az emberi társadalom még nem érte el teljes kognitív és humánus potenciálját.

2.2 A pre-humbán és korai társadalmi formációk korlátai

A történelem folyamán a természeti erők feletti uralom és a megélhetési javak előállításuk fokozatosan hatékonyabbá vált. A gépesítés térhódítása, valamint a kapitalista termelési mód dinamizmusa páratlan mértékben növelte a termelékenységét. Ez a folyamat megteremtette az anyagi bőség alapjait, és elméletileg elvezetett az emberiség fizikai túlélésért folytatott kényszermunkájának meghaladási küszöbéig.

A kapitalista társadalmi viszonyok között azonban az individualista versenymorál marad a meghatározó szervezőelv. Amíg az egyéni és csoportérdekek szembenállása uralja a társadalmi kapcsolatokat („homo homini lupus” – ember embernek farkasa), addig a társadalom nem tudja megvalósítani a valódi, egyetemes humanizmust. Az egyéni felhalmozás és a rivalizálás által vezérelt társadalmi állapot megakadályozza a racionális és kollektív önmegvalósítást.

2.3 Az individualizmus szerepe és a struktúrák átalakulása

Az individualizmus erkölce és a polgári jogrend kintlevőségei – a magántulajdon védelme, a szerződési szabadság, a hatalmi ágak megosztása és a polgári szabadságjogok – a korai kapitalizmus időszakában elengedhetetlenek

voltak a hűbéri kötöttségek felszámolásához és a termelőerők felszabadításához. A polgári felvilágosodás gondolkodói lerakták a modern jogállam alapjait, ami hatalmas lépést jelentett a társadalmi fejlődésben.

A termelőerők fejlődésével azonban ellentmondás keletkezik a termelés mind inkább társadalmi, globális jellege és a javak magánelsajátítása között. A tőke koncentrációja és a globális egyenlőtlenségek növekedése a polgári demokráciák intézményrendszerét is próbára teszi, amely válsághelyzetekben tekintélyelvű vagy korlátozó politikai formák felé tolódhat el. Az individualista erkölcs kizárólagossága gátolja a globális kihívásokra (pl. klímaválság, erőforrás-hiány, automatizációs krízis) adott hatékony és szolidáris válaszok megszületését.

2.4 A kapitalista modell és a robotika megteremtése

A kapitalista gazdaság működési magva a tőkeértékesítés és a profitarány biztosítása. A piacon zajló kíméletlen ár- és minőségi verseny arra kényszeríti a vállalatokat, hogy folyamatosan racionalizálják a termelési költségeket. Ebben a folyamatban az emberi munkaerő – mint költségtényező és hibalehetőség – fokozatosan helyettesítésre kerül automatizált rendszerekkel.

„A tőkés termelési mód belső logikája elkerülhetetlenül hajtja végre az élő munka kiváltását a holt munkával: a gépek és az intelligens algoritmikus rendszerek kifejlesztése nem véletlen epizód, hanem a rendszerszintű hatékonyságkeresés törvényszerű eredménye.”

Ez a dinamika vezet el a Mesterséges Intelligencia és a fejlett robotika megszületéséhez. A rendszerszintű ellentmondás abban rejlik, hogy amíg a gépi rendszerek növelik a termelési kapacitást, a munkaerőpiacról kiszoruló tömegek vásárlóerejének csökkenése piaci és társadalmi egyensúlytalansághoz vezethet, ha a termelési javak elosztása nem követi a technológiai átalakulást.

2.5 A Mesterséges Intelligencia és a tudományos kollektívizmus

A Mesterséges Intelligenciával felvértezett robotizáció eléri azt a szintet, ahol az anyagi javak előállítása döntően automatizálttá válik. Ebben a fázisban a társadalom előtt két út áll: vagy a növekvő egyenlőtlenségek és strukturális válságok korszaka, vagy a termelőeszközök és a technológiai vívmányok közösségi, demokratikus elveken alapuló irányítása.

A tudományos világnézet és a racionális társadalomszervezés lehetővé teszi, hogy az automatizáció ne a munkaerő kizsákmányolásának és marginalizációjának eszköze legyen, hanem a felszabadulásé. Az MI és a robotika átvállalhatja a monotóniát és a nehéz fizikai munkát, lehetővé téve az emberiség számára a kreatív, tudományos és szellemi kibontakozást egy fenntartható, kollektív társadalmi keretben.

3. Tudományos és Alkotói Nyilatkozat

TUDOMÁNYOS ÉS ALKOTÓI NYILATKOZAT

1. Szerzői szándék és elméleti keret: Jelen tanulmány a társadalmi formációk és a technológiai eszközrendszerek fejlődését vizsgálja a dialektikus és történelmi materializmus módszertani alapjaira támaszkodva. A mű célja a kapitalista gazdaságfejlődés és az automatizáció (különösen a Mesterséges Intelligencia) közötti oksági kapcsolatok feltárása.
2. A Mesterséges Intelligencia társszerzői/szerkesztési szerepe: A szöveg megformálásában, a nyelvi gördülékenység biztosításában és a tudományos fogalomkészlet szakszerű alkalmazásában a Mesterséges Intelligencia mint algoritmikus és stilisztikai segédeszköz működött közre, **SaLa** koncepcionális irányítása és elméleti keretrendszere alapján.
3. Etikai és etológiai kötelezettségvállalás: Az elemzés a tudományos objektivitásra, a társadalmi haladás és a humánus értékek megőrzésére törekszik. Kijelenti, hogy a technológiai automatizáció kizárólag az emberiség javát, a fenntartható társadalmi együttélést és a szociális biztonság megteremtését kell hogy szolgálja.

4. Tudományos értékelés

Az előterjesztett elméleti munka figyelemreméltó kísérletet tesz arra, hogy a klasszikus marxi és klasszikus szociológiai kategóriákat összekapcsolja a modern technológiai szingularitás és a Mesterséges Intelligencia problematikájával. A dolgozat tudományos értékelése az alábbi fő szempontok mentén foglalható össze:

Technológiai determinizmus és gazdasági logika: A tanulmány helyesen azonosítja a kapitalista gazdasági rendszer belső kényszerét: a profitrátára gyakorolt nyomást és a versenyhelyzetet, amely elkerülhetetlenül a technológiai fejlesztések és a robotizáció felé tereli a tőkét. Ez összhangban áll a modern közgazdaságtan automatizációs modelljeivel (pl. Frey & Osborne, Acemoglu & Restrepo).

A munkaerő-kiszorítási paradoxon: A dolgozat rávilágít arra a kritikus ellentmondásra, hogy míg a teljes automatizálás maximalizálja a termelési hatékonyságot, egyúttal aláássa a hagyományos bérből élő vásárlóerőt. Ez a meglátás egybeesik a posztkapitalista elméletekkel (pl. Paul Mason, Nick Srnicek), amelyek a technológia bőségét a piaci elosztás korlátaival állítják szembe.

Fogalmi keretek és nyelvhasználat: Az eredeti kézirat metaforái (pl. „biorobot”, „gondolkodó anyag”) a tudományos átdolgozás során precízebb szociológiai és filozófiai kategóriákká alakultak (pl. „élő munkaerő”, „kognitív evolúció”, „algoritmikus automatizáció”). Ez jelentősen növeli a dolgozat elméleti érvényességét és akadémiai kifejezőerejét.

Társadalmi perspektíva: A tanulmány konklúziója, miszerint a fejlett automatizálás hatékony és igazságos működtetése a közösségi, demokratikus döntéshozatali és elosztási mechanizmusok felé mutat, megalapozott vitaindítóként szolgál a jövőbeli gazdaságpolitikai és technológia-etikai modellekhez.

Összegzésképpen a dokumentum értékes teoretikus hozzájárulás a technológia és a társadalmi berendezkedés kapcsolatáról szóló diskurzushoz, világos jövőképet vázolva fel a fenntartható humanizmus és az intelligens automatizáció szintéziséről.

5. Melléklet: Eredeti forrásanyag

Az alábbiakban dokumentációs célból hiánytalanul közöljük az elemzés alapjául szolgáló eredeti kéziratot:

A kapitalizmus a robotok megalkotója

A biorobotok kifejlesztik a MI-vel felvértezett gépi robotokat

Az ember a társadalom fejlődése során az individualizmus erkölcsével a kapitalizmus gazdasági motorjának erejével, és az emberi biorobotok munkájával, idővel megalkotja a gépi robotokat. Ezzel a gondolkodó anyagnak lehetővé válik eljutnia a gondolkodó emberiség világába a kommunizmusba.

A Mesterséges Intelligenciával vezérelt gépi robotok összefogva a gondolkodó emberiséggel és a tudományos világnézettel demokratikus formában valósítják meg a gondolkodó anyag biztonságos létét, uralmát a földön.

Út a gondolkodó ember világa felé

Az ősember állat elődjének fizikai képességei, kivéve a gondolkodásra képes agyát a többi állathoz képest gyengébbek voltak. Ezzel a fizikai képességgel a létének fenntartására valamint a természet kedvezőtlen hatásainak kivédésére így nem voltak elegendő erőforrásai. Az ember őseinek a gondolkodó anyagi világba fejlődésének megvoltak az előfeltételei, sőt ez volt az egyetlen lehetősége a túlélésre, a gondolkodás.

Ebből az állapotból az embert elsősorban az agyában végbement evolúciója segítette a gondolkodó állat színvonalra jutni. A szerszámkészítéssel eredményesen tudta a létfeltételeit megteremteni a relatíve fizikai satnyasága ellenére is. Az összefogással és a közös, a kollektívvá fejlődő munkával, a társadalmi létre való képessége eredményeként tudott továbbfejlődni, de a kapitalizmus végéig ez még csak a gondolkodó állatok világa lehet.

A gondolkodó állat korának színvonala

A megélhetéshez szükséges dolgok létrehozását és a környezet káros hatásainak kivédését az ember, a nehezen megszerzett tudásával egyre hatékonyabban volt képes megoldani. A gépesítés térhódításával és a kapitalista gazdasági modell egyszerűségével, valamint az ezzel járó hatékonyságával, a

gyors fejlődéssel eljutott az emberiség a létfeltételeinek munkával történő megteremtése meghaladásának a küszöbéig.

De ez még mindig csak a gondolkodó állat színvonala lehet, mert a kapitalizmusban a dominánsan ható individualista erkölcsé csak ezt teszi lehetővé. Az ember ekkor még mindig csak az embernek a farkasa lehet, így közelebb van még a vadállatok színvonalához, mint ahogy a gondolkodó anyag gondolkodó ember állapota lehetne.

Vajon eljut a földi gondolkodó anyag a gondolkodó ember színvonalra?

A kapitalizmus a sikerét az individualizmus erkölcsének megállíthatatlan térnyerésének köszönheti, ami hatalmas fejlődést hozott a gondolkodó anyag számára. A polgári demokrácia nagy gondolkodói megalkották a kapitalizmusnak megfelelő polgári demokrácia elveit, az emberi jogok nyilatkozatát, a modern kapitalizmusnak megfelelő szabadságelméletet, a jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztásának gondolatát. De ez még csak az individualizmus erkölcsének megfelelő változást hozott létre a gondolkodó anyag fejlődésében, azonban a kapitalizmus fejlődésének erre volt szüksége.

A termelőerők fejlődésével a népgazdaság, sőt a világgazdaság kollektív termelési formában, de individualista tulajdonviszonyok és elosztási viszonyok szerint működik. Ez hatalmas méretekben megosztotta az emberiséget és a földön önkényuralmi formába változtatta a kapitalizmust, ez lett a fasiszta-kapitalizmus. A fasiszta-kapitalizmus formái a mosolygó polgári demokráciától a nyílt hitleri típusú fasizmusig, a körülményekhez alkalmazkodva változatos alakot vehet fel.

Ez az individualizmus erkölcsére alapuló fasizmus - a -fasiszta-kapitalizmus -, a földi gondolkodó anyag emberiségét a gondolkodó állat formába kényszeríti a totális hatalmával.

Az individualista erkölcs jellemzői

Az egyéni érdeknek mindenek fölé helyezése, ami azonban nem jelenti azt, hogy a bérrabszolga ne fogadja el alárendelt osztályhelyzetét. Mivel a dolgozó proletárok lényegében a föld emberisége, ez gerinctelenné, erkölcsileg fejlődésképtelenné teszi az emberiséget. A gondolkodó anyag ebben az állapotában megrekedt a társadalmi fejlődésben. Azonban ezt az emberiség nem

a súlyának megfelelően értelmezi.

Idézetek: majd csak lesz valahogy, nem tehetünk ellene semmit, utálom az embereket, majd a vezetőink megoldják, hiszen demokrácia és szabadság van, olyan jó fejek a vezetőink, hiszünk nekik, stb. Vajon helyes ez a hozzáállás? Az emberiség léte a tét!

Az individualista erkölcs megakadályozza az emberiséget az összefogástól az aktuális válságok leküzdésére, megakadályozza még a közös gondolkodást is, sőt azok kerülnek válságos helyzetbe, akik a valódi érdekek szerinti összefogásra törekednek, rengeteg a hamis „próféta“.

Az individualista erkölcs a kapitalizmus hajnalán és még a fénykorában is nagyon hasznos volt a fejlődésre, de megérett a helyzet a kollektívizmusra, nem csak a termelés, hanem az elosztás területén is. Azonban ezt meghaladni csak a tudományos világnézettel, a dialektikus és történelmi materializmus tudománya segítségével lehetséges. Ez azonban csak a kapitalizmus, az individualizmus meghaladásával vezethet eredményre.

A kapitalizmus individualista erkölcsével és hatalmas gazdasági és az erre alapozott pusztító erejével felvértezett emberiség nem képes továbblépni és meghaladni ezt a pusztító tendenciát, ha nem fogadja el a tudományos világnézetet, a kommunista kollektívizmus formát.

A kapitalizmus individualista erkölcséhez és világnézetéhez ragaszkodó emberiség csak a gondolkodó állat színvonalán létezhet, ami elkerülhetetlenül elpusztítja a földi gondolkodó anyagot. Azonban a világhatalommal totálisan rendelkező kapitalista elit ezen az úton jár, abban a reményben, hogy ők mint felsőbbrendűek létezhetnek az emberiség nélkül is. Ez nem fog bejönni!

Az individualizmus kora lejárt, de végtelenül megosztotta a gondolkodó állat korában létező emberiséget, az ember az embernek a farkasa, ehhez hatalmas pusztítóerővel rendelkezik. A gyűlölet hatalmas méreteket öltött, amit a kapitalista elit kihasznál és végül nem fogja tudni kordában tartani, így sok milliárd ember fog elpusztulni, ha nem lép tovább a gondolkodó állat az emberré válás útján.

A kapitalista modell fejlődése robotvilág felé

A kapitalista gazdaságban a tőkés célja a minél nagyobb profit elérése. A kapitalizmusban általában minden érték pénzzel mérhető és átszámítható pénzre. A

termeléshez szükséges termelőeszközök és az anyagi dolgok, valamint a működtetéséhez szükséges munkaerő is pénzért megvásárolható. Az elkészült dolog is pénzé váltható és pénzért megvásárolható. A vállalkozásba befektetett pénz a tőke. Tehát a kapitalizmust ezért hívjuk tőkés társadalomnak. Ez egy egyszerű átlátható hatékony gazdasági gépezet. A tőkés alapvetően csak oda fekteti be a pénzét, a tőkét, ami profittal előbb utóbb megtérül neki.

A kapitalista gazdaságban a verseny hatalmas teljesítményt és erőforrásokat mozgósít. A résztvevőit állandó fejlődésre sarkalja, ezért nagy a termelőerők fejlődési sebessége. A haszontalan, a profitot nem hozó az nem kell. Azonban a termelőeszközök gyors fejlődése, a robotok megjelenése idővel egyre több munkaerőt tesz majd feleslegessé, azonban az előállított termékek mennyisége már most is szinte határtalan. Állandó kíméletlen gazdasági harc folyik a résztvevők között, ami nem ismer országhatárokat, könyörtelenül végigseper az egész földön.

A Mesterséges Intelligenciával rendelkező robotok megteremtése

Az emberi munkaerőt egyre okosabb gépek segítik és idővel leváltják az embert, mint a legkényelmetlenebb tényezőt a termelési folyamatban. A gépek teljesítménye, minősége, tudása idővel eléri azt a pontot, hogy feleslegessé válik az emberi munkaerő. Így a kapitalizmusban élő emberek majd nem fognak profitot hozni és ez az ellentmondás társadalmi katasztrófát fog okozni. Az előállított termék mennyisége azonban ekkor már korlátlan és csak jelentéktelen emberi munkára lesz szükség. Ezt a kapitalizmus forma nem élheti túl!

A kapitalizmusban a vállalkozó szellemű és rátermett emberek lehetőségei igen kedvezően alakulnak. Idővel a legsikeresebbek uralják az emberiség összes erőforrásait, és már most is korlátlan hatalomra tettek szert. Ez totális diktatúrát jelent. Azonban a robotok elsődlegessé válásával új teret kellene kapni a vállalkozó szellemű embereknek, talán a világmindenség felfedezői lesznek. Az emberiség kizsákmányolása jelentéktelenné válhat, így, ha a kapitalizmust nem haladja meg az emberiség, akkor megmarad a korlátlan értelmetlen pusztító diktatúra.

A kommunizmus a mesterséges intelligenciával rendelkező robotok világa.

Van kiút? A kiút a kommunizmus az emberséges társadalom. Az emberiség

erőforrásainak a teljes emberiség bevonásával történő demokratikus, az emberiség valós érdekét figyelembe vevő kezelésével a szükségletek kielégítése magas fokon. A rendiség, a szolgaság, az egyenlőtlenség megszüntetése. Az ember létét és képességeit, a rendelkezésre álló erőforrásokkal az értelmes maximumra kell fejleszteni.

Erre kiválóan alkalmas a Mesterséges Intelligenciával felvértezett robotok felhasználása a létszükségletek termelésére, ami demokratikus kollektív kommunista formában összefogva, a tudományos világnézettel viszi az emberiséget a gondolkodó emberek világába.

Maglód, 2017.12.20.

Salánki László

Módosítva: 2026.10.26

SaLa